

سفارت رسید و توضیحاتی راجع به ویزای ورود به ایران و اوضاع و احوال و طرز زندگانی در ایران خواسته بود. چون قبل از حرکت از طهران به بنده امر شده بود راجع به یهودی‌های با اطلاع و فاضل که وجودشان برای معارف ایران یا طبابت و غیره مورد استفاده است، تحقیقاتی به عمل آورده و راپرت آن را به عرض برسانم. به جمعیت مزبور اطلاع دادم یک نفر نماینده مطلع بفرستند تا حضوراً راجع به توضیحاتی که خواسته‌اند مذاکره نمایند. نماینده مزبور آمد و یک نسخه از رساله‌ای که برای آگاهی یهودی‌های آلمان از اوضاع و احوال ممالک دنیا و طرز مسافرت، طبیع و منتشر نموده‌اند به این جانب داد که لفاً تقدیم می‌شود. در صفحه ۲۰ این مجله شرحی راجع به ایران نوشته است که ملاحظه خواهید فرمود. به مشار الیه گفتم مسافرت به ایران برای اشخاصی که سرمایه و معلومات کافی ندارند میسر نیست، ولی هرگاه صورت جامعی با توضیحات کافی از فضلا و مطلعین یهودی که دارای حسن سابقه هستند و می‌توانند مصدر خدمات علمی و عملی در ایران بشوند به این جانب بدهند، نظر خود را راجع به مسافرت آنها به ایران خواهم گفتم. منظوم این بود که صورت مزبور را مورد تحقیق و رسیدگی قرار داده اسامی آنها را که ممکن است وجودشان برای تعلیم و تربیت یا طبابت و غیره در ایران نافع باشد برای استحضار ریاست محترم دفتر مخصوص شاهنشاهی و وزارت جلیله معارف که با بنده در این باب مذاکره فرموده بودند، تقدیم دارم و ضمناً به شخص مذکور توضیح دادم پاره‌ای [ای] اطلاعات که در این رساله راجع به ایران درج شده صحیح نیست. تا امروز اطلاعات و توضیحاتی که خواسته بودم برای سفارت نیاورده همین که آورد، تقدیم خواهم نمود. در خاتمه برای مزید استحضار خاطر مبارک به عرض می‌رساند، مطابق تحقیقاتی که به عمل آورده یهودی‌های آلمان را به سه دسته می‌توان تقسیم نمود:

اول - عده‌ای که وجودشان از حیث علم و اطلاع منشا آثار مهمه بوده، آنها در سایر ممالک کار پیدا کرده‌اند یا مشغول تهیه کار هستند. هرگاه دولت شاهنشاهی بخواهد آنها را به ایران جلب نماید، دستورهای لازمه به سفارتخانه‌های دولت شاهنشاهی در سایر ممالک صادر خواهند فرمود.

دوم - دسته‌ای که معلومات و اطلاعات دارند و در جنگ بین‌المللی هم در قشون آلمان خدمت کرده، ضرری هم عجله از وجود آنها برای این مملکت متصور نیست. به این اشخاص اجازه داده‌اند که در آلمان مشغول کارهای آزاد خودشان از قبیل طبابت یا سایر مشاغل علمی باشند. اینها هم عجله زندگانی در آلمان را به مهاجرت ترجیح می‌دهند.

طبقه سیم - آنها را می‌توانستند که یا سرمایه علمی ندارند یا به واسطه کبر سن از کار افتاده‌اند یا به واسطه منع آنها از مداخله در امور اقتصادی و تجاری و یا به واسطه بحران اقتصادی آلمان بیکار مانده‌اند. این دسته هستند که سعی دارند در سایر ممالک کاری پیدا کنند و بدیهی است مصلحت ما هم اقتضا ندارد به آنها اجازه مسافرت به ایران بدهیم.

سواد مطابق با اصل است.

(۴۶۵۷)

۱۰۲۰۱۶

۲۷

کابینه ریاست وزرا - نمره عمومی ۵۳۳ - تاریخ ثبت ۱۳۱۳/۱/۲۶

وزارت جلیله امور خارجه - مراسله نمره ۳۱۵۳، [مورخه ۱۳/۱/۲۳] که متضمن سواد تلگراف سفارت شاهنشاهی در پاریس بود، وصول یافت. جواب آن ذیل درج می‌شود که قدغن فرمائید، رمز کرده و مخابره کنند.

سفارت شاهنشاهی در پاریس، جواب تلگراف ۱۰۰. حداکثر در حدود ماهی هفت هزار ریال است، اما البته لیاقت طرف، شرط مهم است و رعایت تناسب باید بشود. اگر حیثیت شخصی طرف را موجب اضافه بر این حدود بدانید، اشعار فرمایید. خرج سفر در همان حدودی است که زمینه به دست خود حضرت عالی می‌باشد که به دیگران پرداخته می‌شود.

فروغی رئیس الوزرا

عبدالحمید ملک الکلامی [امضا] ۱۳/۱/۲۶ [۱۳]

(۴۶۵۷)

۱۰۲۰۱۶

۲۸

وزارت طرق و شوارع - اداره راه آهن و بنادر - تاریخ ۱۳۱۳/۲/۲۷ - نمره ۱۶۱۱ - ضمیمه شش ورقه صورت

مقام منبع ریاست جلیله وزارت عظام - معطوفاً به مرقومه مبارکه نمره ۴۰۶ - ضمیمه ۱۳/۱/۲۴
صورت شش نفر مهندسين مهاجر آلمانی به عرض می‌رسانند. نظر به این که کارهای ساختمانی راه آهن و طرق به طور مناقصه به مقاطعه کاران واگذار می‌شود، وزارت طرق احتیاجی به استخدام مهندسين ندارد، لکن مشارالیه می‌توانند مستقیماً به مقاطعه کاران مراجعه نموده شغلی نزد آنها پیدا نمایند. ۶ ورقه صورت مهندسين مزبور تلواً اعاده می‌شود.

علی منصور
[مهر] وزارت طرق و شوارع

[حاشیه]: به وزارت خارجه نوشته شود که به سفارت پاریس اطلاع بدهند که از مهاجرین آلمانی هر کدام که مهندس راه‌سازی هستند، اگر مایل باشند در ایران کار بکنند باید به مقاطعه کارانی که برای دولت، اداره راه‌سازی می‌کنند مراجعه نمایند. ۱۳/۱۳/۲۸ [۱۳]

(۴۶۵۷)
۱۰۲۰۱۹

۲۹

سفارت شاهنشاهی ایران پاریس - به تاریخ ۱۴ اردیبهشت ماه ۱۳۱۳ - نمره ۲۴۲

ریاست محترم وزارت عظام - در تعقیب مرقومه مورخه ۱۳۱۲/۱۲/۱۲، نمره ۷۹۳۳ درباب شش نفری که از بین چهارده نفر اطباء مهاجر آلمانی انتخاب فرموده بودید به خود حضرات مراجعه و تقاضا شد، دو نفر از میان آنها را که از حیث شرایط منظوره، جامع‌تر

هستند، معرفی نمایند. معلوم شد در این بین، سه نفر از این شش نفر کار پیدا کرده و رفته‌اند و ضمناً دو سه نفر دیگری هم جدیداً معرفی کردند، لکن در این اثنا برحسب دستور عالی جناب آقای فروغی، دوسیه اقدامات خودشان را در این باب از ژنو نزد این جانب فرستادند که دنباله اقدامات، این جا به عمل بیاید. از ملاحظه اقدامات ایشان دیده شد که راه خوبی اختیار کرده بودند و از شعبه صحی جامعه ملل استمداد نموده و دکتر بودرو نام که از طرف مؤسسه رکفلر در آن جا در امور صحی بین‌المللی کار می‌کند و خبرت و بصیرت واقعی دارد، یکی از پروفیسورهای خیلی عالی مقام و درجه اول مهاجرین آلمانی را موسوم به پراوس نیتس که فعلاً در منچستر صاحب شغل و مقامی است به واسطه اعتماد کافی که دکتر بودرو به فراست و کیاست و فهم صحیح او داشته، برای مشاوره در این امر انتخاب نموده و با او مکاتبه کرده‌اند. مشارالیه ابتدا دو نفر از پروفیسورهای معروف و نامی یهودی آلمانی را که یکی موسوم به کینگسفلد و دیگری موسوم به تان هویمرف بود و هر یک صاحب مقام عالی و رئیس مریضخانه بزرگی بودند، انتخاب و معرفی کرده بود. لکن بعد از مکاتبه با آنها معلوم شده بود که دومی هنوز ریاست مریضخانه خود را در آلمان دارد و میل به خارج شدن ندارد و لهذا به جای وی یک پروفیسور باز خیلی مهمی را موسوم به فرانک معرفی کرد، ولی بعد معلوم شد که او نیز مقام پروفیسوری در دارالفنون اسلامبول را قبول کرده عازم آن جاست و علیهذا شخص سومی را که فعلاً در لندن است (از مهاجرین یهود آلمان) موسوم به پروفیسور فریدمان معرفی کرد و لهذا با کینگسفلد و فریدمان هر دو مکاتبه به عمل آمد و هر دو حاضرند به ایران بروند، لکن ملاحظه شد که در نتیجه طریقی که آقای فروغی اختیار کرده‌اند یعنی مراجعه به دکتر بودرو و به توسط او به پروفیسور پراوس نیتس این نتیجه حاصل شده که پروفیسورهای خیلی عالی و درجه اول معرفی شده‌اند، چنان که مثلاً کینگسفلد پیش از شصت هفتاد تالیفات عمده دارد و فریدمان برحسب آنچه که دیروز در جراید دیده شد به تازگی کشف مهمی در علم طب نموده است. لهذا این جانب نیز نظر به علو مقام این اشخاص ابتدا مذاکره با آنها را تعقیب کردم. پروفیسور کینگسفلد شخصاً از فرایبورگ که مقر اوست و در دارالفنون آن جا، تعلیم می‌کند و تا این اواخر رئیس مریضخانه آن جا بوده به ژنو آمد و چون این جانب نیز به ژنو رفته بودم، حضوراً با حضور آقای فروغی مذاکرات لازمه به عمل آوردیم. آقای پروفیسور فریدمان برای این که ملاقات به عمل بیاید تقاضای مخارج سفر ایاب و ذهاب از لندن به پاریس را نمود و چون وجهی در اختیار خود نداشتم، تقاضا کردم کتباً شرایط خود را اطلاع

دهد و ضمناً خدمت عالی تلگرافاً استفسار کردم که آیا می‌توانیم، خرج ایاب و ذهاب به پاریس را برای او بدهیم. یا نه. کنیگسفلد هم که به ژنو آمد، تقاضای تادیه مخارج ایاب و ذهاب خود را به آن‌جا دارد. فعلاً انتظار داریم شرایط هر دو این پروفیسورها کتباً برسد تا تلگراف کنیم. ولی باید عرض کنم که از مذاکره [ای] که با پروفیسور کنیگسفلد به عمل آمد، این‌طور استنباط شد که نه مشارالیه و نه اشخاص عالی مقامی در درجهٔ او مانند فریدمان و غیره با شرایط سهل حاضر نخواهند بود به ایران بروند، آن هم به مشهد. مشارالیه علاوه بر این‌که می‌خواست بدانند نقشه مریضخانه چیست و اسباب و لوازم علمی و عملی در آن تا چه حد موجود است. آیا گاز و الکتریک و آب لوله و لایراتوار مرتباً موجود است یا نه. و همچنین معاونین طبی که برای هر بیست تا سی تخت خواب، یک نفر لازمست، به قدر کافی موجود خواهد بود یا نه. در موضوع حقوق خود نیز اشاره می‌کرد که فعلاً در حدود هزار و دویست مارک طلا عایدات دارد و خودش هم بی‌مایه نیست و تقریباً بی‌نیاز است و می‌گفت که اطباء مهاجر آلمانی که به اسلامبول و آنقره رفته‌اند برحسب اهمیت و درجه خودشان از سه هزار مارک طلا تا هزار و دویست مارک در ماه می‌گیرند و کمتر از این مبلغ ندارند و البته پروفیسورهایی که تعلیم می‌کنند، بیشتر می‌گیرند و همه هم به مارک و اسعار خارجی، پول دریافت می‌کنند. لهذا فعلاً در انتظار وصول جواب قطعی و شرایط تعیینی این دو نفر پروفیسور عالی مقام که باید همین دو روزه به‌طور خلاصه تلگرافاً عرض خواهم کرد، اندکی تردید دارم که آیا این ترتیب با منظور اولیای دولت و رؤسای امور آستانه موافق است یا نه. یعنی واقعاً اشخاص بزرگی به این علو مقام [را] می‌خواهند و هر مخارجی را که متضمن باشد، حاضرند پردازند یا آن که ارزانی و سهولت شرایط هم منظور و از شرایط اصلیه می‌باشد که در این صورت باز باید به ترتیب اولی یعنی انتخاب از بین اطبای مندرجه در فهرست کمیتهٔ پاریس مراجعه نمایم و اطبای متوسطی انتخاب نموده و بفرستیم. چه شکی نیست که مثل معروف اشکال پیدا کردن مروارید غلطان و ارزان در همه امور جاری است.

حسن تقی‌زاده

(۴۶۵۷)

۱۰۲۰۱۶

۵۰

وزارت امور خارجه - سواد - ادارهٔ رمز - از سفارت پاریس به تاریخ ۱۳۱۳/۲/۲۳ - نمرهٔ ۲۹۹

ریاست محترم وزرا - دو نفر پروفیسور طبیب امراض داخلی که به آقای فروغی معرفی شده بودند، حاضرند به مشهد بروند. یکی از آنها از مهاجرین و فعلاً در لندن است. دیگری هنوز در آلمان است، ولی شرایط آنها قدری سنگین است. مثلاً هزار و پانصد مارک در ماه، مدت برای کتترات اقلماً پنج سال و چندین شرط غیر سهل القبول دیگر، در صورت دادن منزل و چند ساعت وقت در روز برای طبابت خصوصی شاید در شرایط قدری تخفیف حاصل شده و در صورت منفی شاید قدری هم بیشتر تقاضا کنند. اگر اشخاصی به این مواد قرارداد مقام مطلوب باشد، بهتر از این دو نفر مشکل می‌توان پیدا کرد و چاره [ای] جز قبول همهٔ شرایط آنها متتها با کمی تعدیل نخواهد بود. ولی از اطبای مهاجر آلمانی که در پاریس هستند، تصور می‌کنم به همان میزان حداکثر که تعیین فرموده‌اید و شاید هم کمتر، بتوان استخدام و روانه کرد. جواب این تلگراف را فوری مخابره فرمایند.

نمره ۱۹ (تقی‌زاده)

(۴۶۵۷)

۱۰۲۰۱۶

۵۱

کابینهٔ ریاست وزرا - نمرهٔ عمومی ۱۳۸۸ - تاریخ ثبت ۱۳۱۳/۳/۱

وزارت جلیلهٔ امور خارجه - قدغن فرمائید تلگراف ذیل را به سفارت پاریس مخابره نمایند، (پاریس سفارت شاهنشاهی) از دو نفر طبیعی که برای مریضخانه آستانه لازم است، یکی را اجازه می‌فرمایند که از پروفیسورها استخدام شود، به شرط این که غیر از حقوق که تقریباً نهصد تومان می‌شود، شرایط سنگین دیگر نداشته باشد. هر کدام را مقتضی می‌دانید از پروفیسورها برای مدیری یا طبابت اختیار و اگر مشکلات در پیش باشد از همان سابقین

بفرستد
در این
دو نفر
با این
شرایط
می‌تواند
پیدا
کند
و چاره
این
مشکل
تعدیل
خواهد
بود
ولی
از
اطبای
مهاجر
آلمانی
که
در
پاریس
هستند
تصور
می‌کنم
به
همان
میزان
حداکثر
که
تعیین
فرموده
اید
و
شاید
هم
کمتر
توان
استخدام
و
روان
کند

استخدام و زودتر روانه فرمائید.

رئیس الوزرا فروغی

عبدالحمید ملک الکلامی [امضا] ۱۳/۳/۱۳ [۱۳]

(۴۶۵۷)

۱۰۲۰۱۶

۵۲

دفتر مخصوص شاهنشاهی - نمره ۱۸۱۲ - [تاریخ] ۱۳/۳/۱۳ [۱۳]

ریاست جلیله وزراء، دامت شوکته - مرقومه نمره ۱۱۵۳ درخصوص استخدام مدیر و طبیب برای مریضخانه جدید آستان قدس رضوی از شرف عرض مبارک ملوکانه ارواحنا فداه گذشت. راجع به دو نفر طبیب که رسته پروفوسوری دارند و شرایط استخدامشان سنگین تر است، از جمله این که هر کدام ماهی هزار و پانصد مارک حقوق می خواهند، مقرر فرمودند ممکن است در صورتی که شرط مهم و عمده همین حقوق باشد یکی از دو نفر طبیب یا مدیر مریضخانه از پروفوسورها استخدام شود.

رئیس دفتر مخصوص شاهنشاهی

حسین [شکوه الملک]

(۴۶۵۷)

۱۰۲۰۱۶

۵۳

وزارت امور خارجه - اداره رمز - از سفارت پاریس - به تاریخ ۱۳/۳/۲۹ [۱۳] - نمره ۵۶۱

ریاست وزرای عظام - عاقبت با یک طبیب آلمانی مهاجر که در آلمان مدیر مریضخانه بوده مذاکره را تمام کردیم و حاضر است فوراً حرکت کند. حقوق سه هزار و پانصد ریال و سه

هزار و پانصد فرانک، بی منزل قرار شده ماهیانه بگیرد. مدت سه سال است. حق فسخ برای طرفین در آخر شش ماه اول و در آخر هر سال منظور می شود، ولی هم خود دکتر مایل نیست آخر هر سال متزلزل شده و هم این جانب. تصور می کنم که حق فسخ در آخر شش ماه اول کافی است و نباید به او اختیار فسخ همه سال داد. بابت اثاثیه و کتب او باید تسهیلات منظور شده که قیودانحصار تجارت و حقوق گمرکی به او وارد نشده و اگر حق گمرکی تعلق بگیرد خود آستانه پردازد. اگر منزل خوب با اثاثیه به او داده شود، ممکن است اثاثیه کمتر همراه بردارد و مبلغی از حقوق ماهیانه او کسر شود. چیزی که باقی مانده و حتما جواب می خواهد و حتی در کترات قید آن را لازم می داند، داشتن یک جراح خوب و یک رادیولوگ و یک میکروپ شناس و اقلاً هشت نفر معاون است. غیر از دو نفر اول، باقی را شاید بتوان در طهران پیدا کرد. علاوه بر این می خواهد به کلی از حق معالجه محروم نباشد و حاضر است محدود به موارد تقاضای معاینه از طرف یک طبیب باشد. حق اخذ اسعار در مقابل حقوق خود را نیز می خواهد. چون می خواهد تکلیف خود را زود بداند و شاید از دست برود، خواهشمند است خیلی فوری جواب این تلگراف را فوراً مخابره فرمایند.

تقی زاده

(۴۶۵۷)

۱۰۲۰۱۶

۵۲

کابینه ریاست وزرا - نمره عمومی ۲۰۲۹ - تاریخ ثبت ۱۳۱۳/۳/۳۱ - خیلی فوری است

مراسله نمره ۱۳۶۷۹ و ضمیمه آن وصول یافت. قدغن فرمائید جواب ذیل را مخابره نمایند.

پاریس سفارت شاهنشاهی جواب ۵۶۱. در حدود شرایطی که اشعار فرموده اید، عمل را

ختم فرمایید. تقاضای داشتن جراح و رادیولوگ و غیره حتمی است و اقدام هم خواهد شد. اما البته در کتترات نباید قید شود.

فروغی رئیس الوزرا

عبدالحمید ملک الکلامی [امضا] ۱۳/۳/۳۱ [۱۳]

(۲۱۰۰۰۰۵۱۲)

۵۱۲ ف ۱۱۲

۵۵

وزارت امور خارجه - از سفارت پاریس - اداره رمز - تاریخ ۱۳۱۳/۴/۵ - نمره ۵۹۱

ریاست وزرای عظام - مذاکرات با دکتر خواهد شد، فقط مشارالیه بدون استخدام جراح و رادیولوگ حاضر نیست کتترات را امضا کند. آیا می توان انتخاب آنها را به خودش وا گذاشت و در حدود پنج هزار ریال به هر کدام حقوق داده کتترات کرد. در باب منزل با اثاثیه برای خود دکتر هم جواب مرحمت نشد. آیا ممکن است خود دکتر برای مذاکرات مربوط به این کار به طهران بیاید و در صورت عدم توافق، مخارج ایاب و ذهاب او داده شود.

تقی زاده

(۴۶۵۷)

۱۰۲۰۱۶

۵۶

کابینه ریاست وزرا - نمره عمومی ۲۴۱۳ - تاریخ ثبت ۱۳/۴/۱۶ [۱۳]

وزارت جلیقه امور خارجه - قدغن فرمایید تلگراف ذیل را به سفارت شاهنشاهی در

پاریس مخابره کنند: پاریس، سفارت شاهنشاهی، بهتر آن است که مدیر مریضخانه آستانه را روانه فرمایید این جا، قرارداد به او می شود. خرج سفرش حواله خواهد شد.

فروغی رئیس الوزرا

عبدالحمید ملک الکلامی [امضا] ۱۳/۴/۱۶ [۱۳]

(۲۱۰۰۰۰۵۱۲)

۵۱۲ ف ۱۱۲

۵۷

نمابندگی ایران در جامعه ملل ژنو - موضوع اطبا برای مریضخانه آستانه

پروفسور تالنهوزر: مدیر کلینیک پزشکی و پروفسور (استاد) کلینیک در دوسلدورف. پروفسور کینگسفلد: شهر فرایبورگ در بریسگو، خیابان اردنیستراسه، شماره ۶۶ [متخصص] بیماریهای داخلی معرفی کننده: آقای کارل پر اوس نیتس از دانشگاه منچستر به واسطه آقای دکتر بودرو از جامعه ملل.

این قسمت را روی همین صفحه که اسامی دکترها را، جوادخان روی آن ماشین کرده عرض می کنیم. علت تاخیر در انجام این امر این بوده که چون از جهت خوبی و مناسبت اشخاص نمی توانستیم به کسانی که نمایندگان خود مهاجرین یهودی آلمان معرفی کنند اطمینان کنم، چه آنها تنها منظورشان اینست که برای مهاجرین از خوب و بد کار پیدا کنند. لهذا مشغول تحقیق شدم که از چه طریق مطمئن تری می توان به مقصود رسید و راهنمایی ها که از مطلعین شد بالاخره به اداره صحیه جامعه ملل کشانید و کفیل فعلی صحیه جامعه که خود او دکتر معتبری است و اسمش (دکتر بودرو) در آخر اسامی فوق مذکور است، خیلی به موافقت استقبال کرد. بنده موضوع را برای او خوب بیان کرده گفتم، کسانی می خواهم که گذشته از مقام علمی و عملی آن رتبه اخلاقی و روحی را داشته باشند که قدر چنین موقع و مناسبات را دانسته از روی حسن نیت واقعی کار کنند و علاوه بر کار اداری و طبابتی معمولی خود به زیردستان خود کار بیاموزند بلکه در صورت اقتضا در مریضخانه درس کلینیکی هم بدهند و

این را به دو نفر قید کردم، یکی آن که کاملاً بدانند باید دیگران از آنها چیز بیاموزند و نباید مثل غالب اروپائیان که به ایران می‌آیند به‌طور بخل و مضایقه با اهل خود مملکت رفتار نمایند. دیگر آن که چون ما محل قابلی هنوز برای دروس عملی طب نداریم فی الواقع خیلی مناسب است که در چنین مریضخانه عالی که به توجهات بندگان اعلیحضرت همایونی و در آستانه مقدس رضوی دایز می‌گردد، این مقصود نیز تا اندازه انجام گردد. دکتر بودرو تصادفاً در این ضمن چندی هم از ژنو غایب گردید، ولی بعد با تلفن و کتبا و در ملاقات عذرخواهی کرده گفت چون در فهرست اسامی که این جا توانستیم ببینیم کسانی را که بشناسیم و مطمئن شویم نیافتیم به یک دکتر یا پروفیسور معتبر آلمانی که در دارالعلم سانجستر است رجوع کردیم، دکتر مزبور دو نفری را که اسم آنها را ملاحظه فرمودید معرفی کرد، نوشته است شخصاً دکتر رادیولوژیست در این ردیف را نمی‌شناسم تا معرفی کنم ولی خود این دو نفر که صاحب مقام عالی و طرف اطمینان هستند ممکن است او را هم پیدا کنند. با وی سؤال و جوابها و مکاتبات لازمه را تا به حال کرده الان در این مرحله هستیم که منتظر وصول شرایط و معرفی دکتر رادیولوژیست از جانب خود این دو نفر معرفی شده می‌باشیم. شخص اولی که برای مدیری معرفی گردیده هنوز در دوسلدرف آلمان مشغول کار است و همین شاهد بزرگی مقام اوست، ولی چون با قوانین فعلی آلمان بالاخره خارج شدنی است، امید دارند برای آمدن به ایران حاضر باشد. دکتر بودرو وعده داده است تا آخر برای اطمینان از صحت انتخاب با ما همراهی نماید.

[در حاشیه آمده است:] متأسفانه مقارن وقتی که می‌خواهیم سر پاکت را ببندیم، از شخص اول که برای مدیری بود، جواب رد رسیده است و قضیه را باید از سر بگیریم.

(۲۱۰۰۰۵۱۲)
صف ۵۱۲

۵۸

وزارت امور خارجه - اداره سوم سیاسی - نمره ۱۶۱۰۸ - تاریخ ۱۳/۴/۲۱ [۱۳]

مقام منبع ریاست وزرای عظام - عطفاً مرقومه مطاعه نمره ۲۴۱۳، مورخه ۱۳۱۳/۴/۱۶ راجع به طبیب آستانه، اینک مستخرج تلگرافی که از سفارت شاهنشاهی در پاریس رسیده برای استحضار خاطر مبارک ذیلاً:

«چون جواب دیر رسید. طبیعی که برای مدیریت مریضخانه مشهد در نظر گرفته شده بود، کار دیگر پیدا کرده و حاضر نیست به ایران بیاید، مجدداً تفحص می‌شود.» نقل می‌شود.

از طرف وزیر امور خارجه

علی سهیلی [امضا]

(۲۱۰۰۰۵۱۲)
صف ۵۱۲

۵۹

وزارت امور خارجه - اداره سوم سیاسی - نمره ۱۷۸۰۸ - تاریخ ۱۳/۴/۳۰ [۱۳] خیلی فوری است

مقام منبع ریاست وزرای عظام دامت شوکته - مستخرج تلگراف رمز سفارت شاهنشاهی در پاریس که به‌عنوان آن مقام منبع واصل شده ذیلاً:

«ریاست جلیله وزرای عظام - کمیته مهاجرین آلمان، مجدداً وعده داده‌اند کسی را برای ریاست مریضخانه معرفی نمایند، اگر اجازه مرحمت شود در صورت پیدا شدن شخص مطلوب و انجام فوری کار عمل را فوراً ختم والا از دولت فرانسه یکی را بخواهیم.» نقل می‌شود.

وزیر امور خارجه [باقر کاظمی]

[در حاشیه آمده است]: جواب بنویسید به سفارت پاریس تلگراف کنند، اقدام را فوری بنمایند و اگر از مهاجرین ممکن نشد، اقدام دیگر را مشغول شوند، ضمناً به طهران اطلاع بدهند. [۱۳]۱۳/۴/۳۰

(۲۱۰۰۰۰۵۱۲)

۳۳۲ف۵۱۲

۶۰

وزارت امور خارجه - اداره سوم سیاسی - نمره ۲۲۴۹۵ - تاریخ [۱۳]۱۳/۵/۲۹

مقام منبع ریاست وزرا عظام دامت شوکتہ - مستخرج تلگراف سفارت شاهنشاهی در پاریس راجع به استخدام طبیب آستانه ذیلاً: «با یک نفر آلمانی دیگر که در لندن است، مکاتباتی شده، بالاخره اظهار داشته به این زودی نمی تواند ایران بیاید لهذا با فرانسه مذاکره شده، جدیت می شود زودتر شخصی، معین و روانه شود. برای استحضار خاطر مبارک نقل می شود.

وزیر امور خارجه

باقراکظمی [امضا]

(۲۱۰۰۰۰۵۱۲)

۳۳۲ف۵۱۲

۶۱

وزارت امور خارجه، اداره سوم سیاسی، نمره ۲۲۶۱۳، تاریخ [۱۳]۱۳/۶/۲۴، فوری است.

مقام منبع ریاست وزرای عظام، دامت شوکتہ - عطفاً به مرقومه مبارکه نمره ۴۰۳۹،

مورخه [۱۳]۱۳/۶/۲۱ راجع به استخدام یک نفر طبیب برای آستانه رضوی، اینک مستخرج تلگراف سفارت شاهنشاهی در برلن ذیلاً:

«مهیای حرکت است، فوراً برای درجه اول، خرج سفر، تلگرافاً حواله، مواد قرارداد، تلگراف فرمایید. ماهی یک هزار مارک حقوق می خواهد، محکمه خصوصی هم داشته باشد. نجم». برای استحضار خاطر مبارک نقل می گردد.

از طرف وزیر امور خارجه

علی سهیلی [امضا]

[حاشیه ۱]: به وزارت خارجه نوشته شود. فوراً تلگرافاً سؤال کنند آیا این شخص از یهودی هاست یا نه، هویت او را معلوم کنید.

[حاشیه ۲]: به عرض برسد. [۱۳]۱۳/۶/۲۴

(۱۷۲۵)

۱۰۲۰۰۸

۶۲

وزارت امور خارجه، اداره سوم سیاسی، نمره ۲۷۸۹۸، تاریخ ۱۳/۶/۳۱ [۱۳].

مقام منبع ریاست وزرای عظام، دامت شوکت - در جواب مرقومه نمره ۴۱۳۵، مورخه ۱۳۱۳/۶/۲۶ در باب طبیب مریضخانه آستانه، اینک عین تلگراف سفارت شاهنشاهی مقیم برلن ذیلاً:

«پروفسور هامرشلاک (Hammerschlag) یهودی آلمانی است، رئیس مریضخانه بلدی و زایشگاه برلن بوده، حالا حقوق تقاعدی می‌گیرد.» برای استحضار خاطر مبارک نقل می‌شود.

از طرف وزیر امور خارجه [امضا]

علی سهیلی

[حاشیه ۱]: شفاهاً دستور داده که تلگراف کنند خرج سفرش تدارک، می‌توانند راه بیندازند تا حواله کنیم. قرارداد هم سواد مخصوص ندارد مقصود این است که این شخص مدیر مریضخانه آستانه در خراسان باشد، مدت هم سه سال الی پنج سال باحق فسخ به طور مناسب.

[حاشیه ۲]: مراسم سابق وزارت خارجه را در این ارائه بدهند. ۱۳/۷/۱ [۱۳]

(۱۷۲۵)

۱۰۲۰۰۸

۶۳

وزارت امور خارجه، اداره سوم سیاسی، نمره ۲۷۳۸۰، تاریخ ۱۳/۷/۱۱ [۱۳]، فوری است.

مقام منبع ریاست وزرای عظام، دامت شوکت - عطفاً به مرقومه محترمه نمره ۴۳۷۶،

مورخه ۱۳۱۳/۷/۲ راجع به استخدام طبیب برای مریضخانه آستانه، اینک مستخرج تلگراف سفارت شاهنشاهی مقیم برلن ذیلاً:

«مدیر مریضخانه آستانه استخدام شد. هفتصد مارک خرج راه پرداختم، به سمت طهران حرکت کرد. نجم.»

محض استحضار خاطر مبارک نقل می‌شود.

از طرف وزیر امور خارجه [امضا]

علی سهیلی

[حاشیه]: ضبط شده است. ۱۳/۷/۱۳ [۱۳]

(۱۷۲۵)

۱۰۲۰۰۸

۶۴

ریاست وزرا، نمره ۶۱۶۰، تاریخ ۱۳/۹/۱۱ [۱۳]

وزارت جلیله امور خارجه - در جواب مراسله نمره ۲۲۳۷۴/۳۴۷۴ آن وزارت خانه زحمت می‌دهد که به سفارت برلن اشعار دارید که کتترات پروفسور هامرشلاک مورد قبول واقع شد و مشارالیه مشغول کار شده است. استخدام یک نفر طبیب امراض داخلی هم مطلوب است، اما شرایط آن هم تقریباً مانند خود دکتر هامرشلاک باید باشد. در باب یهودی بودن او مطلب این است که نظر به این که عده [ای] از یهودی‌ها که اهل علم و کمال هستند از آلمان اخراج یا مردود شده‌اند و به این واسطه طالب شغل در خارجه می‌باشند، بنابراین به شرایط سهل‌تر و ارزان‌تر از سایرین حاضر خدمت هستند، لذا در نظر گرفته شد حتی الامکان از آنها برای حوائج خود استخدام کنیم والا اساساً یهودی بودن منظور نظر نیست. حالیه نسبت به این طبیب هم اگر چنین شخصی مناسب پیدا کردید اعم از این که در آلمان یا خارج باشد استخدام نمایید والا اطلاع بدهید تا دستور لازم داده شود.

رئیس‌الوزرا

[حاشیه ۱]: جز این که چون او مدیر نخواهد بود ممکن است حقوقش کمتر مقرر شود، مگر این که مقامات عالیه داشته باشد. [۱۳]۱۳/۹/۱۰
[حاشیه ۲]: تجدید شد. [۱۳]۱۳/۹/۱۰

(۱۷۳۶)
۱۰۲۰۰۸

۶۵

کابینه ریاست وزراء، نمره عمومی ۷۲۷۱، تاریخ پاکتویس [۱۳]۱۳/۱۱/۳، تاریخ ثبت ۱۳۱۳/۱۱/۴.

نیابت تولیت عظمی - مراسله نمره $\frac{11951}{[13]13/10/24}$ راجع به مازاد قیمت هفتصد مارک خرج سفر پروفیسور هامر شلاک و وصول یافت. جواباً اشعار می شود که چندی قبل به استحضار آقای سلمان خان اسدی مازاد خرج سفر پروفیسور هامر شلاک را که از مبلغ ششصد تومان باقی مانده بود به محاسب آستانه قدس که در طهران بود و اسم ایشان را فراموش کردم رد نمودم و حساب را تفریغ کردم به مشارالیه مراجعه فرمایید.

عبدالحمید ملک الکلامی

[۱۳]۱۳/۱۱/۳ [مضا]

(۱۷۲۵)
۱۰۲۰۰۸

۶۶

سفارت شاهنشاهی ایران برلن* - مورخه ۲۳ ماه بهمن ۱۳۱۴ - نمره ۲۶۶۰ ضمیمه مراسله پروفیسور سابالیچکا و ضمیمه آن - موضوع پیشنهاد استخدام در دانشگاه طهران

* - سفیر ایران در برلن در آن هنگام آقای محسن رئیس بود. از خرداد ۱۳۱۴ تا شهریور ۱۳۱۶.

وزارت امور خارجه - پروفیسور سابالیچکا، پروفیسور شیمی (قسمت مربوط به ساخت ادویه) در اونیورسیتته برلن، طالب است به سمت پروفیسوری همین رشته در دانشگاه طهران داخل شود و چون درکار نظارت دولتی در ادویه شیمیایی و نباتی داخل داشته حاضر است علاوه بر تدریس در این قسمت هم در طهران کمک نماید.

لغاً عین شرحی که مشارالیه خطاب به وزارت معارف عرض کرده با سواد شرح احوال او تقدیم می شود که به وزارت معارف ارسال و نظریه آن وزارتخانه را به استحضار این سفارت برساند. این شخص در تربیت دو نفر از محصلین دولتی ایران که تحصیل شیمی کرده و می کنند (آقای دکتر علامیر و آقای ابوعلی شیخ) کمک زیاد کرده و به وسیله این دو نفر آقایان شوق رفتن به ایران را پیدا کرده است. در هر حال منتظر نظریه وزارت معارف است که به پروفیسور مشارالیه جواب داده شود. البته چنانچه اصولاً با استخدام او موافق باشند هر نوع اطلاعات و جزئیات دیگری را خواسته باشند، لازم است از او استعلام و به عرض برسانند. وزیر مختار

صندوق ۴۳، پوشه ۱۸، سال ۱۳۱۴

۶۷

وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه - اداره تعلیمات عالیه - به تاریخ ۱۳۱۴/۱۲/۱۶ - نمره

۶۸۲۹۲ - ۴۸۰۱

وزارت امور خارجه - در جواب مراسله نمره ۵۲۲۶۶/۴۰۲۰ [مورخه] [۱۳]۱۴/۱۲/۱۱ متضمن سواد و راپرت سفارت شاهنشاهی در برلن و مشروحه پروفیسور سابالیچکا، دایره به درخواست ارجاع شغل در دانشگاه تهران، زحمت افزا می شود که به واسطه فقدان محل انجام، تقاضای مشارالیه مقدور نمی باشد.

وزیر معارف و اوقاف علی اصغر حکمت

[مهر] وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه

صندوق ۴۳، پوشه ۱۸، سال ۱۳۱۴

تذکره
کتابخانه
۱۳۱۵

۶۸

فصلی ضرر کرده است
پروفسور
ملخچور
میلخور (melchior)، رئیس قسمت جراحی
مریضخانه شهر برسلو، ۵۳ سال دارد،
به فرانسه و انگلیسی و آلمانی
تکلم می نماید. با این که یهودی است
و علمای طب یهود را از موسسات
آلمان خارج می کنند معیناً نظر به
احتیاجی که به مشارالیه دارند این
شخص را هنوز سرکار نگاه داشته اند.
دولت ترکیه سابقاً می خواست
مشارالیه را استخدام کند، ولی او قبول
نکرده فعلاً در مریضخانه یوسلو، ۷۰۰
مارک ماهیانه به او داده می شود،
لیکن مشارالیه از طبابت خصوصی
چهار پنج برابر این مبلغ عایدی دارد.
شرایطی که دکتر ملخچور حاضر شده است
به ایران بیاید به شرح ذیل است:

- ۱- منزل و اثاثیه مکفی.
- ۲- حقوق ماهیانه هزار و چهارصد مارک طلا، نصف آن به اسعار خارجی، نصف دیگر به نرخ روز به ریال.
- ۳- حق داشته باشد چنانچه طبیعی او را به عنوان مشورت (Consultation) بطلبد از مریض حق الزحمه دریافت دارد و همچنین از مرضای درجه اول و دوم که شخصاً متصدی عمل باشد حق الزحمه به تناسب اهمیت عمل از مریض اخذ نماید.
- ۴- مدت قرارداد پنج سال باشد.
- ۵- شش هفته در هر سال حق مرخصی با حقوق به او داده شود.
- ۶- بابت خرج سفر هفتصد مارک طلا به او پرداخته شود با این شرط که هرگاه زن و دو طفل خود را خواست به ایران بیاورد. همچنین برای حمل و نقل کتاب های علمی و اثاثیه خود ۱۴۰ مارک طلا به او داده شده و اثاثیه مزبور از گمرک معاف باشد. مبلغ هفتصد مارک طلا نیز بابت خرج سفر مراجعت خودش و هزار و چهارصد مارک بابت خرج مراجعت زن و اولاد او داده شود.
- ۷- حقوق او از تاریخ ورود به ایران محسوب شود.
- ۸- چنانچه در ظرف مدت کثرت بدون تقصیر شخصی فوت نماید معادل سه ماه حقوق

۲۱۰۰
امروزه با هوایم گمرک زن می رود
البته بیست و سه

به زن و اولاد او تادیه و به علاوه هزار و چهارصد مارک بابت مخارج معاودت زن و اولاد و حمل اثاثیه او پرداخته شود.

آزمندان و زنده!

(۱۷۶۳)
۱۰۲۰۰۸

۶۹

ریاست وزراء، نمره عمومی ۱۰۳۹۹، تاریخ پاکویس ۱۴/۱۲/۲۵ [۱۳]، تاریخ ثبت ۱۴/۱۲/۲۵ [۱۳].

Handwritten signature

وزارت خارجه - پروفسور Melchior، رئیس قسمت جراحی برسلو که توسط سفارت شاهنشاهی در برلن حاضر به قبول استخدام در ایران شده است، دربار قبل از تاسیس مریضخانه مشهدسر نمی تواند مشارالیه را استخدام نماید. مستدعی است تحقیق فرمایند آیا مشارالیه تخصصی در قسمت حفظ الصحة عمومی دارد یا خیر در صورتی که معلومات کافی در قسمت صحیه داشته باشد ممکن است مشارالیه به سمت مستشاری صحیه کل استخدام شود والا یک نفر که اهل تخصص در امور Hggim باشد معرفی نماید از طرف صحیه پروفسور زایفرت برای آن جا مستقیماً* می شود. متمنی است نتیجه امر را [به] ریاست وزرا اطلاع دهید.

[امضاء ناخوانا]

(۱۷۶۳)
۱۰۲۰۰۸

* یک کلمه خوانده نشد.

۷۰

نمره ۱۰۹ - تاریخ ۲۰ فروردین ۱۳۱۵ - موضوع - متخصص در مستشاری صحیه

وزارت امور خارجه - تلگرافاً اطلاع داده بودند که صحنه کل مملکتی در نظر دارد یک نفر متخصص از آلمان برای مستشاری کل صحنه استخدام نماید و تقاضا فرموده بودند که نظریه خود را نسبت به پروفیسور ملخیور و پروفیسور سالفرت به وسیله اداره مربوطه وزارت معارف و وزارت امور خارجه تحقیقات کردم، جواب می دهند که پروفیسور سالفرت در قسمت های علمی صحنه مشغول کار است و برای مقصودی که ما داریم صلاحیت ندارد، ولی وعده داده اند بزودی اشخاص صلاحیت داری را پیشنهاد نمایند. البته همین که اطلاع دادند به عرض خواهد رسید.

وزیر مختار [امضا]

(۱۷۶۳)
۱۰۲۰۰۸

۷۱

قونسولگری شاهنشاهی ایران فلسطین - بیت المقدس - نمره ۴۳ - تاریخ ۱۵/۱/۹۱۳ - ضمیمه ندارد - موضوع استخدام متخصصین کلیمی در ایران

وزارت امور خارجه - چندی قبل از ژنرال قونسولگری شاهنشاهی در بیروت، مراسله ای [ی] واصل گردید مبنی بر این که مقام وزارت، بر حسب تقاضای وزارت معارف مقرر فرموده اند صورت جامعی از علمای یهودی (مهاجر از آلمان) که به واسطه محظورات اقتصادی، مایل به اقامت در فلسطین نمی باشند - متضمن اسامی و درجه معلومات و تخصص فنی - سوابق و تجربیات علمی و عملی آنان برای استفاده در دانشگاه طهران، تهیه و تقدیم گردد. لذا تحقیقات لازمه به عمل آمده در نتیجه معلوم شد که علمای یهود، متخصص در فنون

مختلفه در فلسطین زیاد هستند. لیکن نظر به توسعه تشکیلات خود همگی دارای مشاغل مهمه بوده و در ماه از ۴۰ الی ۸۰ پوند هریک حقوق می گیرند و از وضعیت خود نیز راضی و به واسطه داشتن عائله و خانه و زندگانی و دل بستگی که به وطن قومی خود دارند، رغبتی به استخدام در کشورهای دیگر ندارند. در صورتی که معلوم شود که چه رشته معلومات مورد احتیاج و در چه میزان حقوق و برای چند سال وزارت معزی ایها می خواهند آنها را استخدام کنند، می توان مراتب را به نحو مقتضی به دانشمندانی که جدیداً از آلمان یا انگلستان به فلسطین وارد و هنوز دارای شغل و وضعیت رضایت بخشی نشده اند، پیشنهاد و آنها را برای این منظور دعوت نمود.

[هاشم] مکرم نوزاد قونسول شاهنشاهی [امضا]

صندوق ۴۳، پوشه ۱۵، سال ۱۳۱۵

۷۲

قونسولگری شاهنشاهی ایران فلسطین - بیت المقدس - نمره ۴۱۸ تاریخ ۲۴/۳/۱۵۱۳ - ضمیمه ۱۵ فقره - موضوع تقاضای شغل

وزارت امور خارجه - به طوری که در تقاضانامه و سواد مراسله ژورژ هلس، مهندس تبعه آلمان به قونسولگری به ضمیمه سیزده فقره دیپلم و شهادت نامه و تصدیق نامه مشارالیه ملاحظه می فرمایند. این شخص تقاضای شغلی در ایران نموده است، مقرر خواهند فرمود که تقاضای او به مقامات مربوطه اعلام و از هر نظری که راجع به مشارالیه اظهار می گردد، اشعار فرمایند که به او ابلاغ گردد.

قونسول دولت شاهنشاهی

[هاشم] مکرم نوزاد [امضا]

صندوق ۴۳، پوشه ۳۴، سال ۱۳۱۵

۷۳

وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه - اداره کل انطباعات - به تاریخ ۱۳۱۵/۵/۶ - نمره ۳۹۷۷/۲۰۹۱۱

وزارت امور خارجه - وصول مرقومه نمره ۳۲۸۳-۱۹۲۰۷/ [به تاریخ] ۱۳۱۵/۴/۲۹ که در ضمیمه آن سواد تقاضانامه و عین مراسله و عکس اسکاریسر معلم زبان آلمانی و عربی دانشگاه سابق اسلامبول را ارسال فرموده بودند، اعلام می دارد.

وزیر معارف و اوقاف علی اصغر حکمت

[مهر] وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه

[حاشیه]: آقای حاجب، معلوم می شود به این شخص احتیاجی ندارند. به اسلامبول بنویسید.

[۱۳۱۵]/۵/۳۱

سندوق ۴۳، پوشه ۳۴، سال ۱۳۱۵

۷۴

وزارت امور خارجه - اداره اطلاعات و مطبوعات و ترجمه - مورخه ۱۳۱۵/۶/۱۴ [نمره ۲۵۶۹۱ - متحدالمال ۲۳]

به طوری که آگاهی دارید از زمانی که حکومت ناسیونال سوسیالیست در آلمان روی کار آمده است، یهودی ها در آن کشور وضعیت سختی پیدا کرده و از آلمان به سایر کشورها مهاجرت می نمایند و عده ای هم متوالیاً به سفارت شاهنشاهی در برلن مراجعه و برای ورود و اقامت در ایران اجازه می خواهند.

چون ممکن است از وجود عده ای از آنها استفاده بشود لذا موضوع در هیأت دولت

مطرح و تصویب گردید از یهودی های مهاجر آلمانی به طبقات ذیل:

طیب، مهندس، متخصص فلاحت، کتر متر، معمار، مکانیسین، موزیسین، ارتیزان، اجازه ورود و اقامت در ایران داده شود.

(۲۹۰۰۰۴۰۹۸)

۱۳۱۵/۶/۲۸

۷۵

ایالت خراسان - نمره ۱۴۱۵۳ - [تاریخ] ۱۳۱۵/۸/۱۶ [۱۳]

اداره کل بهداشت - چون به طور کلی مشهد و سایر نقاط خراسان از حیث طیب دیلمه قابل در مضیقه و غالب نقاط یا طیب نداشته و اگر هم دارند یک نفر طیب غیر دیلمه عهده دار امور بهداشت است، علیهذا با پروفسور هامر شلاک مدیر بیمارستان شاهرضا مذاکره و دستور دادم تحقیقاتی به عمل آورد که آیا از بین اطباء مهاجر یهود جوان آلمانی به فلسطین، اشخاصی حاضر به مسافرت و انجام خدمات در ایران هستند یا خیر و اینک مطابق اظهار ایشان در حدود ده نفر طیب جوان برای عزیمت به ایران حاضر و تقاضا کرده اند به آنها اعلام شود که با چه شرایطی، ممکن است به خدمت قبول شوند. علیهذا خواهشمند است، غدغن فرمائید، نظریه آن اداره را اعلام دارند که آیا مثل سایر اطباء می توان آنها را به خدمت قبول و به ولایات اعزام داشت و تا چه میزان می توان به آنها حقوق داد تا در صورتی که ممکن باشد، زودتر در این باب، اقدام و کمکی به امور صحی خراسان شده باشد.

والی ایالت خراسان

رونویس شرح فوق برای استحضار وزارت داخله ایفاء می شود.

والی ایالت خراسان

رونویس شرح فوق برای استحضار ریاست وزراء تقدیم و مستدعی است از نظریه محترم ایالت را مستحضر فرمایند.

والی ایالت خراسان

(۴۵۷۶)

۱۰۲۰۱۶

۷۶

ریاست وزرا - نمره عمومی ۱۰۴۴۹ - تاریخ ثبت ۱۳۱۵/۹/۲۳

ایالت خراسان - در پاسخ مندرجات رونویس نامه شماره ۱۴۱۵۳، [مورخه] ۱۳/۸/۶ [۱۳] اشعار می شود که در صورتی که اطبای دیپلمه به خرج خود مایل به آمدن ایران باشند، دولت اجازه می دهد که آنها در ایران مشغول طبابت شوند. وزارت داخله و اداره کل بهداشت حاضر است آنها را به خدمت بپذیرد و به آنهایی که جراح هستند در حدود ماهی دو هزار ریال حقوق و کرایه خانه می دهد و اگر در قسمت های بد آب و هوا مأموریت داشته باشند علاوه بر حقوق و کرایه خانه فوق العاده که کمتر از ربع حقوق نباشد به آنها داده می شود.

عبدالحمید ملک الکلامی [امضا] ۱۳/۸/۲۱ [۱۳]

[حاشیه]: رونویس به وزارت داخله

(۴۵۷۶)

۱۰۲۰۱۶

۷۷

سفارت شاهنشاهی ایران رم* - به تاریخ ۵ بهمن ۱۳۱۵ - نمره ۱۷ - ۱۰۷ - ۲۷۰۷

وزارت امور خارجه - رونویس شرحی که از طرف دکتر لئونارد آدلر مهندسی که از قرار معلوم از یهودی های آلمانی است که در وقایع سال های اخیر مجبور به ترک آلمان شده است

* - سفیر ایران در رم در آن هنگام محمدساعده مراغه ای بود. از خرداد ۱۳۱۵ تا فروردین ۱۳۱۷.

و مشعر بر تقاضای شغلی است، لفاً تقدیم می گردد. مطابق معرفی که شفاهاً از طرف نماینده کارخانه کشتی سازی ریونیتی (متصدی ساختمان بعضی از ناوهای بحریه شاهنشاهی) از این شخص شده یکی از مهندس های عالی مقام و مطابق شرحی که شخصاً نوشته، سال های زیادی در کارهای ساختمانی مربوط به راه آهن و تراموای و میدان های طیاره و مؤسسات الکتریکی و غیره کار کرده و تجربه کامل حاصل نموده به علاوه متصدی مشاغل مهمه در آلمان و اخیراً در ایتالیا و لیبی (مستملکه ایتالیا) بوده و می باشد. حاضر است چنانچه دولت شاهنشاهی مایل باشد از پانزدهم فوریه برای خدمت موقتی و یا زمان زیادی در خدمت دولت شاهنشاهی و یا مؤسسات دولتی و غیره وارد شود. متعنی است، مقرر فرمایند سواد تقاضانامه مشارالیه را به وزارت خانه ها و ادارات ذینفع ارسال فرمایند تا در صورتی که احتیاج باشد از معلومات و تجربیات این شخص استفاده شود.

وزیر مختار

[حاشیه]: آقای سعادت مراتب به وزارت طرق و وزارت جنگ اشعار شود. ۱۳/۱۱/۲۷ [۱۳]

صندوق ۴۳، پوشه ۱۵، سال ۱۳۱۵

۷۸

وزارت طرق - موسسه راه آهن دولتی ایران - شماره ۸۰۹ - [تاریخ] ۱۳۱۶/۱/۲۳

وزارت امور خارجه - معطوفاً به مرقومه نمره (۵۰۰۷۹/۵۱۰۵) مورخه ۱۳۱۵/۱۲/۱ (اداره سوم سیاسی) اشعار می دارد که فعلاً وزارت طرق احتیاجی به وجود آقای لئونارد آدلر مهندس ندارد.

از طرف وزیر طرق [امضا]

[حاشیه]: آقای سعادت اقدام فرمائید. ۱۳/۱۶/۲۵]

صندوق ۴۳، پوشه ۸، سال ۱۳۱۶

۷۹

وزارت امور خارجه - اداره مستشاری - شماره ۱۳۱۸/۳۴۵۶ - تاریخ ۱۲/۸/۱۳ [۱۳] - ضمیمه ۵ ورقه

ریاست وزرا - دارالانشای جامعه ملل ضمن شرحی که به وزارت امور خارجه نوشته، طرح قراردادی که در نظر است راجع به پناهندگان آلمانی بسته شود به وزارت امور خارجه فرستاده و تقاضا نموده است که چنانچه دولت شاهنشاهی نظریاتی نسبت به مواد آن دارد اظهار دارد تا پس از وصول نظریات مزبور از طرف دول مختلف، کفترانی بین المللی دعوت شده که متن قطعی قرارداد در آن کفترانس تهیه و به امضای دول برسد. طرح قرارداد مزبور در تعقیب موافقتنامه ایست که بین بعضی از دول در خصوص پناهندگان آلمانی برقرار شده و دارای فصولی می باشد:

به موجب فصل اول، دول متعاقد، ملتزم می شوند که به پناهندگان آلمانی که در خاک آنها، به طور منظم مقیم می باشند، تصدیق نامه هویت برای مدت یک سال بدهند و به موجب تصدیق نامه مزبور پناهندگان آلمانی می توانند آزادانه در آن مملکت ایاب و ذهاب نموده از آن خارج و بدان مراجعت نمایند. خلاصه این که تصدیق نامه مزبور قائم مقام تذکره برای پناهندگان خواهد بود.

به موجب فصل دوم، دول متعاقد، ملتزم می شوند، پناهندگان آلمانی را که طبق مقررات در یک مملکت مقیم می شوند از آن اخراج نمایند مگر از لحاظ امنیت ملی و نظم عمومی و در چنین مواقع هم، آنها را به خاک آلمان اعزام ندارند مگر پس از اخطار و امتناع پناهندگان در تهیه وسایل مسافرت خود به مملکت دیگر.

فصل سوم طرح راجع به وضعیت قضایی پناهندگان است، چنانچه پناهندگان تابعیت اصلی خود را حفظ نمایند، احوال شخصیه آنها در هر مملکت طبق مقرراتی است که برای اتباع خارجه مجرا می باشد. احوال شخصیه پناهندگان بدون ملیت طبق مقررات اقامتگاه

قانونی و یا محل اقامت آنها مرتب می شود.

پناهندگان در خاک دول متعاقد، آزادانه دسترسی به محاکم داشته و مثل اتباع داخله از مزایای ارفاق قضایی و وجه الضمانه خارجیان استفاده می نمایند.

برحسب فصل چهارم، پناهندگان آلمانی مشمول تحدیدات راجعه به حمایت کارگران ملی نگردیده و نسبت به آنان تخفیفاتی قائل می شوند. ولی چنانچه پناهندگان مزبور مدت سه سال در مملکتی مقیم باشند و یا همسر و اطفالی از اتباع مملکت متوقف فیها داشته باشند، تحدیدات مذکوره قطعاً درباره پناهندگان اجرا نخواهد شد.

به موجب فصل پنجم، دول متعاقد ملتزم می شوند که راجع به حوادث کار (Accidents de travail) مساعدترین رفتاری را که نسبت به اتباع خارجه می نمایند درباره پناهندگان آلمانی مرعی دارند.

به موجب فصل ششم، پناهندگان آلمانی راجع به معاونت عمومی (Assistance social) و بیمه عمومی (Assurances Social) از مساعدترین رفتاری که نسبت به اتباع خارجه می شود، متمتع می گردند.

به موجب فصل هفتم، پناهندگان در دبستان و دبیرستان و دانشگاه های دول متعاقد از مساعدترین رفتاری که نسبت به اتباع خارجه می شود، برخوردار می شوند.

به موجب فصل هشتم، دول متعاقد ملتزم می شوند که به پناهندگان هیچ نوع مالیات و عوارض، علاوه بر آنچه از اتباع خود دریافت می دارند، تحمیل نمایند.

به موجب فصل نهم، پناهندگان آلمانی از حقوق و مزایایی که اتباع خارجه در نتیجه شرط معامله متقابل، متمتع می شوند، برخوردار می گردند و فقدان معامله متقابل آنها را از استفاده از حقوق و مزایای مزبور محروم نخواهد نمود.

فصل دهم، طریقه امضا و الحاق دول عضو و غیرعضو جامعه را به قرارداد، معین و ضمناً مقرر می دارد که دول در موقع امضا و تصویب و الحاق به قرارداد باید معین نمایند که آیا امضا تصویب و الحاقشان فقط مربوط به فصول ۱ و ۲ و ۳ و ۴ و ۱۰ خواهد بود یا مربوط به کلیه قرارداد است به علاوه دول می توانند در موقع امضا قیود و شروطی نسبت به بعضی از مواد آن بنمایند.

باتقدیم مراتب مذکوره به نظر وزارت امور خارجه، چون پناهندگان آلمانی در ایران خیلی محدود و به علاوه مقامات مربوطه مقتضی می دانند که اتباع خارجه مقیم ایران دارای

وضعیت معلوم باشند و از این جهت به دارندگان گذرنامه نانس هم اجازه ورود به ایران داده نمی‌شود و مخصوصاً نظر به این که دولت شاهنشاهی به مقررات مربوطه به مهاجرین از قبیل روس‌های سفید و ارامنه ترکیه و آشوری‌های عراق ملحق نشده لذا شرکت دولت شاهنشاهی را در قرارداد مورد بحث مقتضی ندانسته و از صدور جواب و اظهار نظر نسبت به قرارداد باید خودداری شود. مستدعی است از هر نظری که اتخاذ می‌فرمایند وزارت امور خارجه را مستحضر فرمایند.

عین طرح قرارداد به نمرة (C.L.58.1937.0x11) برای مزید استحضار، لفاً ارسال می‌شود. مستدعی است امر فرمایند، پس از رفع احتیاج اعاده دهند.

از طرف وزیر امور خارجه

مصطفی عدل

[حاشیه ۱]: عیناً برای فرستاده شود اظهار نظر نمائید. [۱۳]۱۴/۸/۱۷

[حاشیه ۲]: در جلسه آبان ۱۳۱۶ هیأت وزرا طرح و نظر وزارت خارجه تصویب شد.

[حاشیه ۳]: جواب وزارت خارجه داده شود. [۱۳]۱۶/۸/۳۰

(۴۳۲۵)

۱۰۲۰۱۴

۸۵

قونسولگری ایران از میر - اداره از میر - نمرة ۱۲۳۹ - تاریخ ۱۳۱۶/۸/۲۵ - موضوع اقامت یهودهای ترکیه

وزارت امور خارجه - وزیر اسبق ترکیه موسوم به صبری طویراق که اکنون سمت نمایندگی مانيسا را در مجلس دارد، پیشنهادی به مجلس تقدیم نموده است مبنی بر این که دولت نایستی به یهودانی که از اروپا، فلسطین و سایر نقاط به ترکیه مهاجرت و نشیمن می‌نمایند، اجازه بدهد و همچنین یهودی‌های اتباع خارجه را به تابعیت ترک قبول ننماید و

فقط به هیأت وزرا حق داده به یهودیانی مانند استاد و یا متخصص حقیقی در صنایع مستظرفه اجازه مخصوص برای اقامت و دخول به تابعیت ترکیه بدهد. این پیشنهاد چند روزی، قبل از تعطیل تابستانی به مجلس تقدیم گردیده و به کمیسیون خارجه ارجاع گشته است. در این موقع زائد نمی‌بینید به آگاهی وزارت متبوعه برساند از چند سال پیش مقداری از یهودی‌های متخصص که از آلمان رانده شده‌اند در دانشگاه استانبول به سمت استادی گماشته شده و برخی که از آلمان یا لهستان رانده شده ابراز تمایل به اقامت در نقاط دوردست ترکیه نموده، ولی خواهش آنها مورد قبول دولت واقع نگردیده است. اساساً اگر دولت نیز قبول چنین درخواستی را می‌نمود، موضوع با قانون منع مشاغل خارجیان در ترکیه وفق نمی‌داد. در ترکیه فعلاً در حدود ۱۵۰۰۰۰ نفر یهودی موجود و عده [ای] از آنها که تبعه ترک هم بوده و چندی پیش از تراکیا به استانبول مراجعت نموده بودند، باز هم به جای اولی روانه شده‌اند.

قونسول دولت شاهنشاهی اسمعیل مجدلی

(۲۹۳۰۰۴۴۰۰)

۵۶۲۳ ب آ

۸۱

کابینه ریاست وزرا - شماره عمومی ۱۲۰۲۳ تاریخ پاکتویس [۱۳]۱۶/۹/۱ تاریخ ثبت ۱۳۱۶/۹/۱

وزارت امور خارجه - نامه شماره ۳۴۸۵۶/۱۳۱۸، [۱۳]۱۶/۸/۱۲ و عین طرح قرارداد

شماره (C.L.58.1937.0x11) ضمیمه آن راجع به پناهندگان آلمانی ارسالی دارالانشا جامعه

ملل در جلسه [۱۳]۱۶/۸/۲۹ هیأت وزرا مطرح و نظریه آن وزارتخانه را نسبت به این که

شرکت دولت شاهنشاهی در قرارداد مزبور مقتضی نیست و از صدور جواب و اظهار نظر در

این باب خودداری شود، مورد تصویب واقع گردید عین قرارداد ارسال هم لفاً عودت داده

شود.

عبدالحمید ملک‌الکلامی [امضا]

[۱۳]۱۶/۸/۳۰

[حاشیه]: در دفتر مذاکرات و تصمیمات ثبت شود.

(۴۳۲۵)

۱۰۲۰۱۴

۸۲

وزارت امور خارجه - اداره اطلاعات و مطبوعات و ترجمه - ترجمه نامه برنارد ریمالت از هامبورگ - تاریخ اصل ۱۵ نوامبر ۱۹۳۷ - تاریخ ترجمه ۱۶/۹/۷۱۳] - مترجم ناصر

ایران - تهران - جناب آقای وزیر امور خارجه - روزنامه «هامبورگر فرمدن بلات» در شماره مورخ یازدهم نوامبر خود، مقاله [ای] در باب تجارت خارجی ایران منتشر نموده ضمناً نوشته بود که دولت ایران برای بسط تجارت خارجی خود در صدد استخدام تجار خارجی برآمده است. بعداً نیز همین موضوع از طرف بعضی از ایرانیان مقیم هامبورگ نیز به این جانب اظهار و تایید شده است، چون این جانب مایل هستم تا در صورت امکان چنین سمتی احراز نموده در ایران مقیم باشم، خواستم تا بدین وسیله مختصری از سوابق تجارتي خود را به عرض برسانم:

این جانب ۴۶ ساله و متاهل می باشم و دو فرزند دارم که یکی ده و دیگری یازده سال دارد. این جانب از شرکا یکی از مؤسسات دلالی غلات هامبورگ هستم و با کشورهای دانوب، ترکیه، کشورهای متحدۀ امریکا و ممالک مصرف کننده غله اروپا روابط تجارتي دارم.

قبلاً نیز رئیس شعبۀ شرکت صدور غله لویس دری فوس و سای (پاریس) در کراچی بودم. بدیهی است مستحضر می باشید که مقدار عمده [ای] از غلات و روغن های نباتی و مواد غذایی از این بندر صادر می گردد. به علاوه مدت ده سال نیز در شرکت هربرت نومان (سابقاً وارن آکیتی گسل ساخت کاتز و نومان هامبورگ) که از شرکتهای مهم واردکننده غله می باشد، سابقه خدمت دارم. زبان فرانسه و انگلیسی نیز هر دو می دانم.

برای کسب اطلاعات بیشتری راجع به این جانب ممکن است به اشخاصی و یا شرکتهای

ذیل رجوع فرمایند:

آقای فولر رولند رئیس شرکت لویس دری فوس و سای (لندن)

آقای اوتوشیل رئیس شعبه شرکت مزبور در پاریس

آقای هربرت لومن توسط شرکت هربرت لومن

شرکت کاترل جی. ام. بی. اچ هامبورگ

هرگاه اطلاعات دیگری مورد ضرورت باشد، ممکن است توسط ژنرال قونسولگری

دولت شاهنشاهی در هامبورگ به عرض برسانم. در خاتمه به عرض می رسانم دو تقاضای

دیگر نیز یکی به عنوان بانک فلاحتی و دیگری به عنوان بانک ملی ایران نوشته ام.

امضا

[حاشیه]: به وزارت تجارت نوشته شود.

صندوق ۴۳، پوشه ۲۱، سال ۱۳۱۶

۸۳

ایالت خراسان - نمره ۳۶۲ - مورخه ۱۳۱۷/۱/۸

جناب آقای رئیس الوزرا - به طوری که استحضار دارند پس از نهضت ناسیونال سوسیالیست ها در آلمان و زمامداری هیتلر، در صدد برآمدند یهودی ها را که تقریباً جزء اعظم امور را در کشور مزبور در دست گرفته بودند از کار منع نمایند و در نتیجه عدۀ زیادی از اهل حرف و متخصصین تحصیل کرده متفرق و بعضی کشورها مثل امریکا و ترکیه عده [ای] از پروفسورها و متخصصین درجه اول در رشته های مختلفه و مخصوصاً طب را به شرایط نسبتاً سهلی جلب و استفاده کامل از آنها می کنند و اخیراً هم که اطریش تحت استیلای آلمان قرار گرفته همان اقدامات نسبت به یهودی ها شروع شده و آنها ناگزیر جلای وطن خواهند کرد. هرچند اساساً باید از مهاجرت یهودی ها با معایب اخلاقی و نژادی که دارند

حتی المقدور جلوگیری به عمل آید. ولی در این که در بین آنها یک عده اشخاص دانشمند و مخصوصاً پزشک‌های درجه اول یافت می‌شوند، جای هیچگونه تردید نیست و به نظر بنده با بیمارستان‌ها و دانشکده‌های طبی که امروزه در ایران تشکیل گردیده یا تأسیس خواهد شد و احتیاج مبرمی که به وجود این قبیل دانشمندان داریم، اگر ممکن و مقتضی باشد، یک عده از متخصصین طبی درجه اول آلمان یا اطریش به ایران جلب شوند، خیلی مفید خواهد بود. و تصور می‌رود بتوان از نظر اجبار و اضطرار آنها را با حقوقات کمی که شاید با چند برابر آن هم نشود از سایر نقاط استخدام کرد به خدمت دولت ایران دعوت کرد. بنده در این جا می‌بینم وجود یک نفر پزشک عالی رتبه مثل پروفیسور هامرشلاک در بیمارستان شاه رضا چه اندازه مفید است و بودن او در این جا یک عده بانوان ایرانی را از رفتن به فرنگستان برای معالجه مستغنی کرده است و هرگاه چند نفر متخصص درجه اول مثل مشارالیه در کشور داشته باشیم، هیچ احتیاجی نخواهد بود که مردم برای معالجه به اروپا بروند. مستدعی است در صورتی که این پیشنهاد را قابل توجه می‌دانند، دستور لازم صادر و از نتیجه این استانداری را هم مستحضر فرمایند.

استاندار نهم [امضا]

(۴۵۷۶)
۱۰۲۰۱۶

حاشیه: از دفتر مخصوص استجازه شود. پروفیسور هامرشلاک
بابا ز فزونی موفقی است
دری ۱۳۰۶

ملل رسیده است، فرستاده و درخواست نموده است، دولت شاهنشاهی الحاق خود را به آن در نظر گیرند. طرح این قرارداد، سابق بر این در وزارت امور خارجه زیر بررسی درآمده و چنان که به عرض هیأت محترم دولت رسیده است، الحاق ما به آن صلاح نیست و در همان موقع نیز از دادن نظر درباره طرح مزبور خودداری شده است. اینک با تقدیم متن قرارداد راجع به پناهندگان آلمانی، مزاحمت می‌دهد چنان که صلاح دانند به دبیرخانه جامعه ملل پاسخ داده شود که دولت شاهنشاهی از امضا آن قرارداد معذور است.

کفیل وزارت امور خارجه

مصطفی عدل [امضا]

[حاشیه]: به طوری که اظهار نظر کرده اید جواب رو بدهید.

پیرنهاد [امضا]

(۴۳۲۵)
۱۰۲۰۱۴

دفر مخصوص شاهنشاهی - نمره ۲۸۰ - [تاریخ] ۱۷/۱/۲۱ [۱۳]

ریاست وزرا - در پاسخ نامه شماره ۴۴۸ راجع به پیشنهاد استانداری نهم دایره به استخدام پروفیسورها و متخصصین یهودی مهاجر آلمان و اتریش، زحمت می‌دهد نظیر این پیشنهاد از طرف استانداری نهم راجع به استخدام پزشک‌های جوان یهودی برای شهرستان‌های خراسان واصل و به عرض پیشگاه همایون شاهنشاهی رسید، مورد تصویب واقع نگردید، مقرر فرمودند هیچ اقدامی راجع به جلب آنها نباید به عمل بیاید.

رئیس دفتر مخصوص شاهنشاهی

حسین [شکوه‌الملک]

[حاشیه ۱]: سابقه ضمیمه شود که به عرض برسد. [۱۳]۱۷/۱/۲۲

[مفاد این نامه توسط رئیس وزرا به استانداری نهم در تاریخ ۱۳۱۷/۱/۲۵ به شماره ۷۵۵ فرستاده شد. (فهرستی دستی اسناد ۴۵۷۶ - ۱۰۲۰۱۶)].

(۴۵۷۶)

۱۰۲۰۱۶

۸۶

ریاست وزرا - شماره عمومی ۵۰۸ - تاریخ ثبت ۱۳۱۷/۱/۲۳

ریاست دفتر مخصوص شاهنشاهی - استحضاراً معروض می‌دارد در [۱۳]۱۶/۸/۱۲، وزارت امور خارجه، گزارشی داده بود که دارالانشای جامعه ملل، طرح قراردادی را که در نظر است در خصوص پناهندگان آلمانی قید شود، فرستاده و نظریه دولت شاهنشاهی را خواسته بود. برطبق نظر وزارت امور خارجه پاسخ داده شد که از صدور پاسخ، نسبت [به] تقاضای مزبور و شرکت دولت شاهنشاهی در این باب خودداری شود. اخیراً وزارت امور خارجه قرارداد مزبور را که در شرف امضای پاره [ای] از دول عضو جامعه رسیده و دبیرخانه جامعه ملل فرستاده و تقاضا نموده است که دولت شاهنشاهی الحاق خود را به آن در نظر بگیرد که ارسال نموده است.

رونوشت گزارش سابق وزارت امور خارجه که حاوی توضیحات لازمه است طرح قرارداد ارسالی لفاً برای استحضار تقدیم می‌گردد.

موضوع در هیأت مذاکره شده، نظر دولت براین است که به دبیرخانه جامعه ملل پاسخ داده شود که دولت شاهنشاهی از امضای آن معذور است. مقتضیات رای مطاع مبارک را در این باب ابلاغ فرمایند.

عبدالحمید ملک‌الکلامی [۱۳]۱۷/۱/۲۱

[حاشیه ۱]: رونوشت ۳۴۸۵۶/۱۳۱۸ فرستاده شود.

۲- نسخه دیگر از وزارت امور خارجه از قرارداد خواسته شود که به دفتر مخصوص ارسال گردد.

قرارداد ارسالی که به دفتر مخصوص فرستاده شد و برای بایگانی دفتر ریاست وزرا یک نسخه دیگر از وزارت خارجه خواسته شد، اظهار داشتند که نسخه دیگری موجود نیست.

[مضمون این نامه توسط رئیس الوزرا به وزیر امور خارجه ابلاغ شد به تاریخ ۱۳۱۷/۱/۱۶ به شماره ۹۸۰ (فهرست دستی ۴۳۲۵ - ۱۰۲۰۱۴)].

(۴۳۲۵)

۱۰۲۰۱۴

۸۷

دفتر مخصوص شاهنشاهی - نمره ۳۹۱ - [تاریخ] [۱۳]۱۷/۱/۵

ریاست وزرا - در پاسخ نامه شماره ۵۰۸ راجع به طرح قراردادی دارالانشای جامعه ملل دایر بر پذیرفتن پناهندگان آلمانی حسب الامر مطاع مبارک شاهنشاهی ابلاغ می‌شود. همین طور که هیأت وزرا مقتضی دانسته، قدغن فرمایید از الحاق دولت ایران به این قرارداد معذرت بخواهند.

رئیس دفتر مخصوص شاهنشاهی

حسین [شکوه‌الملک]

[حاشیه]: آقای حاج دلیر سابقه را بگیرند و به وزارت خارجه ابلاغ فرمائید. [۱۳]۱۷/۱/۲۷

(۴۳۲۵)

۱۰۲۰۱۴

وزارت امور خارجه - رونوشت نامه سفارت شاهنشاهی در رم - نمره ۹۵۱ - تاریخ ۱۷/۱/۲۵ [۱۳]

وزارت امور خارجه به طوری که خاطر مبارک مستحضر است، دولت آلمان سیاست مخصوص خود را در فشار به یهودیان اطریش نیز تعقیب می نماید و پس از الحاق اطریش به آلمان عده ای از یهودیان مقیمین آن جا به ممالک اروپا و آمریکا مهاجرت نموده و تاکنون هر روزه عده ای خارج می شوند. نظر به این که غالباً تقاضانامه های دایر به مهاجرت به ایران و تقاضای کار در کشور شاهنشاهی و ویزا به عناوین مختلفه از قبیل دکتر در طب، مهندس، صنعتگر و غیره به این سفارت می رسد و بعضی اوقات هم به عنوان جهانگرد تقاضای ویزا می نمایند در صورتی که منظور اصلی آنها مهاجرت و تهیه کاری در کشور شاهنشاهی است و این سفارت نمی داند که نظر اولیای امور دولت شاهنشاهی اصولاً با ورود این قبیل مهاجرین چیست؟ لہذا متمنی است، مقرر فرمایند نظر کلی دولت شاهنشاهی را راجع به این اشخاص به این سفارت اطلاع دهند که برای بعدها از همان قرار جواب لازم از طرف سفارت صادر و یا به هر نحو که امر فرمایند، اقدام به عمل آید.

شارژ دافر [امضا]

(۴۵۷۶)

۱۰۲۰۱۶

وزارت امور خارجه - رونوشت نامه شماره ۸۸۷ - ۱۳۱۷/۳/۳۰ - سفارت شاهنشاهی در برلن

وزارت امور خارجه - به طوری که خاطر مبارک مسبوق است از زمانی که حزب ناسیونال سوسیالیست در آلمان عهده دار امور گردیده است، دولت آلمان جدیت داشته که نفوذ یهودی های مقیم آلمان، تخفیف یافته و حتی المقدور یهودی ها، آلمان را ترک کرده و

خارج شوند. در اوایل امر البته تبلیغات ضد یهودی به درجات فوق العاده رسیده بود و ملت آلمان به درجه ای [تحریک شده بود که حتی اگر کسی را با موی سیاه هم می دید به جای یهودی گرفته و تنفر خود را نسبت به او اظهار می داشت. این حرکات که در مقابل دنیا پسندیده نبود، کم کم تخفیف یافته و زمامداران امور دیدند که بهتر اینست که از ظاهر به باطن پرداخته، حرکاتی که وحشیانه تلقی می شود به کنار گذارده با یهودی ها با حربۀ دیگری طرف شوند. قریب یک سال است که این حربۀ جدید ضد یهودی ها به کار برده می شود، ولی نتوانسته اند هنوز نتیجه که می خواهند به دست بیاورند. حربۀ جدید عبارت از اینست به هر وسیله که ممکن است، کار را برای یهودی، غیرممکن سازند. یعنی نگذارند که یهودی در آلمان کسب و تجارت نماید (از ادارات دولتی مدتی است که اخراج شده اند) حتی اخیراً معین کردند که یهودی باید هرچه سرمایه دارد به دولت اطلاع بدهد و دولت اگر طالب باشد به طور قرض تصرف نموده منافع و تنزیل آن را به صاحبش بپردازد. علاوه بر این اقدام، باطناً هم به یهودی ها حالی نموده اند که باید هرچه زودتر دکاکین خود را به فروش رسانیده، دست از کار و کسب بردارند. چون از آلمان پول نمی شود خارج کرد، بنابراین یهودی ها در مضیقه واقع شده اند. آلمان ها اخیراً خیلی ها را به عنوان این که اسعار قاچاق کرده و مشغول بعضی تحریکات بوده اند، حبس کرده اند. (قریب سه هزار نفر یهودی روز ۱۸ ژوئن در خیابان های برلن دستگیر و توقیف گردیدند). بنابراین اخیراً یهودی ها بیشتر از سابق درصدد هستند که از آلمان خارج بشوند. متصل به قونسولگری آمده برای مسافرت به ایران تقاضای ویزا می کنند. البته تصدیق خواهند فرمود که راجع به مسافرت این اشخاص به ایران، بهتر است مطالعات کافی به عمل آید. زیرا در آتیۀ برای زندگانی اجتماعی ایران، مخصوصاً طهران، بدون اثر نخواهد بود. طبعاً این ملت در هر کجا جمع بشود، رفته رفته سعی خواهد نمود که کسب و تجارت را از دست دیگران گرفته و صاحب نفوذ شود.

یهودی های ایران تا به حال در زندگانی اجتماعی ایران داخل نشده اند ولی یهودی های خارجه ممکن است به هر کاری دست بزنند و در هر موضوعی خود را داخل نماید و رفته رفته در مسائل مهمه نفوذ پیدا کنند به این جهت خاطر مبارک را بدین موضوع متوجه و چنانچه نظراین سفارت را تصویب فرمایند، خواهشمند است غدغن فرمایند که اداره کل قنصلی قبل از این که اجازه دادن ویزا صادر نمایند، تحقیق فرمایند که شخص مزبور، یهودی الاصل است یا خیر. در این صورت اگر هم دستور صدور ویزا را صادر می فرمایند اقلأ از ملیت شخص

مسافر، ادارات کشور، شاهنشاهی مسبوق شده و شاید در بعضی مواقع نیز به همین مناسبت صدور ویزا [را] مقتضی ندانند.

وزیر مختار نادر آراسته *

(۴۵۷۶)

۱۰۲۰۱۶

۹۰

دفتر ریاست وزرا شماره عمومی ۵۴۵۶ - تاریخ پاکنویس ۱۲/۵/۱۳ [۱۳] - تاریخ ثبت

۱۲/۵/۱۳ [۱۳] - مستقیم

وزارت امور خارجه - گزارش شماره $\frac{۲۱۴۲۱}{۹۶۵۷}$ و شماره $\frac{۲۱۱۸۱}{۹۶۹۵}$ راجع به یهودیانی که از

اطریش و آلمان تقاضای ورود به کشور شاهنشاهی را می نمایند واصل گردید در صورتی که

بین آنها اشخاص سرمایه داری باشد که بتواند سرمایه خود را در کشور ایران به کار بیاندازند،

حسب الامر ممکن است، اجازه ورود به ایران به آنها داده شود.

رئیس الوزرا

برومند [امضا] ۱۱/۵/۱۳ [۱۳]

(۴۵۷۶)

۱۰۲۰۱۶

۹۱

دفتر ریاست وزرا - شماره عمومی ۵۴۵۶ - تاریخ ثبت ۱۲/۵/۱۳ [۱۳]

* نادر آراسته از مهر ۱۳۱۶ تا اردیبهشت ۱۳۱۹ سفیر ایران در برلن بود.

ریاست دفتر مخصوص شاهنشاهی - از قراری که وزارت امور خارجه گزارش می دهد اخیراً پس از الحاق و پیوستن اطریش به آلمان دولت مزبور، سیاست ضد یهود خود را در باب یهودیان اطریش نیز به موقع اجرا گذارد و در نتیجه هر روزه عده ای [به کشورهای اروپا و امریکا مهاجرت می نمایند و ضمناً به سفارت دولت شاهنشاهی در برلن و روم نیز مراجعه نموده تقاضای ویزا و آمدن به کشور شاهنشاهی را می نمایند در صورتی که اجازه و تصویب فرمایند به وزارت امور خارجه گفته شود، یهودیانی که پزشک و مهندس و صنعتگر یا سرمایه دار هستند و از اطریش یا آلمان تبعید می شوند، اجازه ویزا و ورود به کشور شاهنشاهی به آنها داده شود، بسته به نظر مبارک است.

رئیس الوزرا

برومند [امضا] ۱۱/۵/۱۳ [۱۳]

(۴۵۷۶)

۱۰۲۰۱۶

۹۲

دفتر مخصوص شاهنشاهی - نمره ۱۱۷۵ - [تاریخ] ۱۵/۵/۱۳ [۱۳] - محرمانه ریاست وزرا

- نامه شماره ۵۴۵۶ به عرض پیشگاه اعلیحضرت همایونی شاهنشاهی رسید، مقرر فرمودند از

یهودیان اطریش فقط کسانی را می توان پذیرفت که دارای سرمایه و یا صنعت و علم باشند.

بنابراین فعلاً باید آنهایی را که از این طبقه و مایل ماندن هستند با تحقیقات لازمه بشناسند و

معرض نموده و بعد از عرض و تحصیل اجازه، ویزای ورود به ایران به آنها داده شود.

رئیس دفتر مخصوص شاهنشاهی

حسین [شکوه الملک]

[حاشیه]: خیلی فوری است. سابقه ضمیمه شود. ۱۵/۵/۱۳ [۱۳]

(۴۵۷۶)

۱۰۲۰۱۶

۹۳

دفتر ریاست وزرا - شماره عمومی ۶۰۰۷ - تاریخ ثبت ۱۷/۵/۱۳[۱۳] - محرمانه وزارت امور خارجه - نسبت به یهودهای اطیش، توضیح شماره $\frac{۵۴۵۶}{۱۷/۵/۱۲}$ دفتر ریاست وزرا، حسب الامر مطاع مبارک، مقرر است فقط کسانی را می توان پذیرفت که دارای سرمایه و یا صنعت و علم باشد. بنابراین فعلاً باید آنهایی را که از این طبقه و مایل مانند در ایران هستند با تحقیقات لازم معرفی نمایند که بعد از عرض و تحصیل اجازه بالفعل، ویزای ورود به ایران به آنها داده شود.

رئیس الوزرا

(۴۵۷۶)

۱۰۲۰۱۶

۹۴

بغداد - دفتر - مهرماه ۱۳۱۷ - عرض حال و ضمائم آن - موضوع تقاضای دکتر رالف آلمانی

وزارت امور خارجه - دکتر Ralph Munzner که از یهودی های آلمان چندی است در بغداد سکونت دارد، شرحی به سفارت نوشته و تقاضا نموده که در صورت امکان در مؤسسات بهداشتی دولت شاهنشاهی به خدمتی قبول گردد و یا این که اجازه داده شود به ایران آمده به شغل پزشکی مبادرت ورزد و عکس دیپلم و گواهینامه های خود را هم به پیوست ارسال داشته که رونوشت مشروحه نامبرده و عین منضمات آن به پیوست تقدیم می گردد. متمنی است از هر جوابی که می بایست به مشارالیه داده شود سفارت را آگاه فرمایند.

وزیر مختار

موسی نوری اسفندیاری * [امضا]

(۴۵۷۶)

۱۰۲۰۱۶

* موسی نوری اسفندیاری از شهریور ۱۳۱۷ تا تیر ۱۳۱۹ وزیر مختار ایران در بغداد بود.

۹۵

دفتر ریاست وزرا - شماره عمومی ۱۰۶۳۲ - تاریخ پاکنویس ۲۱/۸/۱۳۱۷[۱۳] تاریخ ثبت ۲۲/۸/۱۳[۱۳]

وزارت فرهنگ - دکتر رالف که از یهودیان مقیم آلمان از بغداد شرحی به سفارت شاهنشاهی آن جا نوشته و در ضمن ارسال گواهی نامه های خود تقاضا نموده است در بنگاه های بهداشتی کل کاری به مشارالیه رجوع شود و یا اجازه داده شود به ایران آمده به شغل طبابت مشغول باشد عین گواهی نامه های مشارالیه به ضمیمه فرستاده می شود. مقرر دارید معلوم نماید مایه معلومات این شخص تا چه اندازه مهم و برای گواهینامه های او چه ارزشی قائل می باشد.

نخست وزیر

[حاشیه]: ۱۰ برگ گواهینامه او ارسال شد.

(۴۵۷۶)

۱۰۲۰۱۶

۹۶

وزارت داخله - اداره کل امور کشور - دایره اطلاعات - به تاریخ ۸/۹/۱۳۱۷ - شماره ۶۹۹۷۱/۲۶۰۵ - پیوست ۲ برگ

پنجاه نفر از یهودی های مقیم وینه، شرحی به وزارت کشور نوشته و درخواست نموده اند، اجازه داده شود برای اقامت دائمی به کشور شاهنشاهی مهاجرت نموده و قطعه زمینی به آنها داده شود که آن جا را آباد کنند. یا تقدیم ترجمه عریضه آنها مستدعی است امر و مقرر فرمایند از هر نظری نسبت به درخواست آنها اتخاذ خواهد شد وزارت کشور را آگاه

نمایند که پاسخ آنها داده شود.

وزیر کشور

ابوالقاسم فروهر [امضا]

(۴۵۷۶)

۱۰۲۰۱۶

[پیوست سند ۹۶]

ترجمه مورخه ۱۸ اکتبر ۱۹۳۸ - به جناب آقای وزیر کشور دولت شاهنشاهی ایران - ما پنجاه نفر یهودی هستیم که از مدت زمانی در اطریش بوده ایم و از همان تربیتی که اطریشی ها دارند، بهره مند می باشیم. اکثر ما به کارهای علمی اشتغال داریم و سه نفر از ما مهندس و دو نفر معمار، دارای دیپلم و یک نفر پزشک و چندین نفر کارگر و فلاح هستیم و از آن جناب بانهایت عبودیت استدعا می کنیم، اجازه داده شود، این عده به کشور شما آمده و اقامت دائمی اختیار نمایند. ما ۱۵ الی ۲۰ خانواده هستیم و قصد داریم در کشور شما یک هیأت قابل تمجیدی را تشکیل دهیم از طرف تشکیلات یهودی های خارجی برای مدت اول کار به ما کمک مادی خواهد شد. مرام ما همکاری و کمک به یکدیگر است بدون این که بخواهیم به وسیله رقابت به اهالی کشور زیان برسانیم.

مهندسی ما در عمل بتون کاری و خیابان سازی و بنایی و غیره سر رشته زیاد دارند و می توانند برای ساختن عمارت های دولتی خدمات نافی انجام دهند. بدیهی است که کارگران نامبرده متخصص در کار خود بوده و می توانند به کارگران محلی پیشه و هنرهای مختلفه بیاموزند.

البته ما از حالا خود را حاضر به اطاعت قوانین کشور شما کرده ایم. ما به جناب عالی متوسل شده ایم که به ما اجازه دهید در کشور شما کار کنیم و یک قطعه زمین به ما داده شود که بطور رضایت بخشی آباد کنیم.

درانتظار وصول پاسخ مساعد [تعارفات امضا]

[حاشیه ۱]: رونوشت به دفتر مخصوص عرض شود.

۹۷

دفتر ریاست وزرا - شماره عمومی ۱۱۹۲۹ - تاریخ پاکنویس ۱۷/۹/۲۹ [۱۳] - تاریخ ثبت از ۱۷/۱۰/۱ [۱۳]

ریاست دفتر مخصوص شاهنشاهی - پنجاه نفر از یهودی های مقیم وینه، شرحی به وزارت کشور نوشته و درخواست نموده اند که به آنها اجازه داده شود برای اقامت دائمی به کشور شاهنشاهی مهاجرت نموده و قطعه زمینی به آنها داده شود که آن جا را آباد کنند. با تقدیم ترجمه عریضه آنها مستدعی است به عرض پیشگاه مبارک رساننده و امر مطاع مبارک را ابلاغ فرمایند.

نخست وزیر

(۴۵۷۶)

۱۰۲۰۱۶

۹۸

وزارت فرهنگ - اداره آموزش عالی - شماره ۳۱۴۰۵/۶۵۴۱ - تاریخ ۱۷/۱۲/۱ [۱۳] - ضمیمه ده برگ مدارک

مقام نخست وزیر - محترماً به عرض می رساند که مدارک تحصیلی آقای رالف که تحت شماره ۱۰۶۳۲ مورخ ۱۷/۸/۲۲ [۱۳] جهت تعیین ارزش ارسال شده بود در کمیسیون طبی اداره آموزش عالی مورد بررسی قرار گرفت به موجب رای کمیسیون مستدعیست مقرر فرمایند به آقای رالف ابلاغ نمایند که طبق مقررات مدارک زیرین را تهیه و برای تکمیل پرونده خود ارسال دارد:

۱- اصل مدارک تحصیلی ۲- دو رونوشت مدارک تحصیلی ۳- دو ترجمه مصدق مدارک تحصیلی ۴- دو رونوشت شناسنامه ۵- سه قطعه عکس ۶۹x۶۶- صد و بیست ریال وجه تمبر ۷- گواهینامه از طرف مقامات رسمی دولت شاهنشاهی تصدیق شده باشد مبنی بر پنج سال اشتغال به طبابت، در پیوست کلیه مدارک مشارالیه را اعاده می‌دهد.

اسماعیل مرآت

[مهر] وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه

(۴۵۷۶)

۱۰۲۰۱۶

۹۹

وزارت صناعت و معادن

جناب آقای وزیر پیشه و هنر راجع به اهمیت پوست‌های نرم خراسان، کراراً گزارشهای مفصل از طرف استانداری به وزارت پیشه و هنر فرستاده شده حضوراً نیز چه در مشهد و چه در تهران توضیحات کافی به عرض جناب عالی رساندم با اهمیتی که پوست‌های نرم خراسان دارد و سالیانه در حدود صد الی صد و پنجاه هزار جلد تنها محصول پوست قوه کل است، استادی در مشهد یافت نمی‌شود که پوست‌ها را بتواند به خوبی آتش بکند و یا بعد از آتش کردن برای ساختن پالتو و غیره جور نماید اگر استادکارهایی در این جا باشند که بتوانند پوست‌ها را خوب از آتش و ترکیب بیرون آورده [لذا] متخصصی عالی مقام از خارجه محتاج به دادن حقوق‌های گزاف است. اخیراً به وسیلهٔ پروفسور هامرشلاک مدیر بیمارستان شاه رضا از کمیته بین‌المللی ژنو تحقیق شد آیا در بین استادکارهای یهودی که از آلمان و چک اسلواکی و اطریش اخراج شده‌اند، کسانی هستند که با حقوق‌های مناسب حاضر به آمدن ایران باشند، کمیته نامبرده اسامی یک عده را فرستاده و مخصوصاً سه نفر را از مهاجرین اطریشی که یکی در آتش کردن دو نفر در پوست جور کردن تخصص دارند، معرفی نموده که حاضرند باماهیان ۱۲۰۰ ریال حقوق در این جا کار کنند. اسامی آنان ذیلاً درج می‌شود:

بازم
استان
ظرف
و باز
حاضر
شده

استاد دباغی: Paul Worm

استاد پوست‌های نرم: Mendel Erbsenhaut, Kurt Stanger

ولی البته اینها از مهاجرین یهودی هستند که کنسولگری‌های ایران در خارجه بدون اجازه وزارت امور خارجه، روادید ورود به ایران نمی‌دهند. متمنیم با وزارت معزی الیهها مذاکره فرمایند که عندالاقضا به این سه نفر روادید ورود به ایران (خراسان) داده شود. حقوق و هزینهٔ سفر آنها در این جا از طرف شرکت چرمسازی و شرکت پوست‌های نرم تامین می‌گردد و اگر دادن روادید به این سه نفر مقتضی نباشد، اقدام خواهند فرمود چند نفر استادکار که در آتش کردن و جور کردن پوست‌های نرم مهارت کامل داشته باشند از اهالی چک اسلواکی در نظر گرفته، بفرستند. زیرا که از کشورهای دیگر این قبیل اشخاص با حقوق‌های کم حاضر به آمدن ایران نمی‌شوند. دستور خواهند فرمود از نتیجه اقداماتی که به عمل می‌آید، استانداری را مستحضر دارند.

استاندار نهم

رونوشت برابر اصل است.

(۴۵۷۶)

۱۰۲۰۱۶

وزارت پیشه و هنر - شماره ۹۴۴۲/۸۴۹ - ۳۱۸/۳/۹ - پیوست رونوشت

جناب آقای نخست‌وزیر - شرکت چرم‌سازی و شرکت پوست‌های نرم خراسان، توسط جناب آقای پاکروان استاندار نهم، درخواست نموده‌اند، اجازه داده شود، سه نفر متخصص پوست‌های نرم و دباغ موسوم به: Mendel Erbsenhaut, Kurt Stanger, Paul Worm از مهاجرین یهودی نژاد اطریش که فعلاً مقیم ژنو هستند، استخدام نمایند و مزیتی که علاوه بر تخصص، برای آنان قائل شده‌اند، این است که به هیچ وجه تقاضای ارزش نموده و حاضر شده‌اند هر یک با حقوق

ماه‌بانه در حدود یک هزار و دویست ریال به اضافه هزینه سفر که آن هم در سرحد به ریال پرداخته خواهد شد به عنوان متخصص استخدام شوند. این وزارت اصولاً استخدام چند نفر متخصص را برای شرکت‌های نامبرده از لحاظ اصلاح وضعیت دباغی و پوست‌سازی برای تهیه پوست‌های نرم لازم می‌داند. خصوصاً که فعلاً این قبیل متخصصین در کشور خیلی کمیاب است. بنابراین با تقدیم رونوشت نامه شماره ۲۳۹۸ استانداری نهم متمنی است چنانچه اصولاً آمدن مهاجرین یهودی نژاد را به ایران صلاح دانند، اجازه فرمایند وزارت امور خارجه توسط مأمورین خود در محل راجع به هویت آنان رسیدگی نموده و پس از انجام بررسی‌های لازم، اجازه استخدام و عزیمت متخصصین معروض به ایران داده شود.

از طرف وزیر پیشه و هنر

نصر [امضا]

[حاشیه ۱]: اجازه داده شود.

[حاشیه ۲]: سابقه راجع به استخدام یهودی‌ها پرونده و پیوست شد. ۱۳/۳/۱۸ [۱۳]

(۴۵۷۶)

۱۰۲۰۱۶

۱۰۱

سفارت شاهنشاهی ایران [برلن] نمره ۶۹۴ - تاریخ ۱۳/۳/۱۸ [۱۳] - ضمیمه رونوشت

وزارت امور خارجه - شخصی موسوم به Otto Bruger کاپیتن کشتی می‌باشد به این سفارت مراجعه و نوشته است به طوری که اطلاع حاصل کرده دولت شاهنشاهی در صدد است که خط کشتی‌رانی ایجاد نموده و مشغول حمل کالای ایران به اروپا بشود. مشارالیه می‌نویسد که در صورتی که به وجود او احتیاج باشد، حاضر است که از طرف دولت شاهنشاهی استخدام گردیده و در قسمت فوق، خدمات لازمه را انجام دهد. با ارسال رونوشت نامه کاپیتن مزبور

خواهشمندم مقرر فرمایند این سفارت را از هر جوابی که باید به مشارالیه داده شود مطلع فرمایند.

وزیر مختار

نادر آراسته

[۱۳] ۱۸/۳/۲۴

[حاشیه]: اداره اطلاعات ضمیمه را ترجمه اعاده فرمایند.

صندوق ۴۳، پوشه ۳۰، سال ۱۳۱۸

۱۰۲

دفتر نخست‌وزیر - شماره عمومی ۳۲۵۴ - تاریخ پاکنویس ۱۳/۳/۱۸ [۱۳] - تاریخ ثبت

[۱۳] ۱۸/۳/۱۶

ریاست دفتر مخصوص شاهنشاهی - عطف به امریه شماره ۱۱۷۵/۱۷/۵/۱۵ رونوشت گزارش ۹۴۴۲/۸۴۹ وزارت پیشه و هنر و پیوست آن راجع به تقاضای شرکت چرم‌سازی و پوست‌های نرم خراسان جهت اجازه استخدام سه نفر متخصص پوست‌های نرم و دباغ از مهاجرین یهودی نژاد اطیش مقیم ژنو برای مزید اشعار تقدیم می‌گردد که مقتضیات امر مطاع مبارک را ابلاغ فرمایند.

عبدالحمید ملک‌الکلامی [امضا]

[۱۳] ۱۸/۳/۱۴

(۴۵۷۶)

۱۰۲۰۱۶

۱۰۳

دفتر مخصوص شاهنشاهی - نمره ۸۱۲ - [تاریخ] ۱۸/۳/۲۳ [۱۳] - محرمانه

رئیس دفتر مخصوص شاهنشاهی - نامه شماره ۳۲۵۴ متضمن رونوشت گزارش وزارت پیشه و هنر به عرض پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاهی رسید مقرر فرمودند اساساً آوردن سه نفر متخصص پوست‌های نرم و دباغ از مهاجرین یهودی‌نژاد اطریشی و یا از چک اسلواکی تصویب می‌شود ولیکن باید دقت شود که این اشخاص آلمانی وارد جمعیت حزبی حکومت آلمان نباشند و اگر بنا باشد از چک اسلواکی استخدام نمایند این دقت در آن جا نیز بایستی مرعی گردد.

رئیس دفتر مخصوص شاهنشاهی

حسین [شکوه الملک]

(۴۵۷۶)

۱۰۲۰۱۶

۱۰۴

دفتر نخست‌وزیر - شماره عمومی ۳۷۷۷ - تاریخ ثبت ۱۸/۳/۲۶ [۱۳] - محرمانه و مستقیم

وزارت پیشه و هنر - پیشنهاد شماره $\frac{۹۴۴۲/۸۴۹}{۱۸/۳/۹}$ موضوع تقاضای شرکت چرم‌سازی و شرکت پوست‌های نرم خراسان مبنی بر این که اجازه داده شود سه نفر متخصص جهت پوست‌های نرم و دباغ (پل ورم - مندل آربز نهات و کورت شتانگر) که از مهاجرین یهودی اطریش و فعلاً در ژنو اقامت دارند استخدام شوند واصل گردید، حسب‌الامر مطاع مبارک آوردن سه نفر متخصص نامبرده از مهاجرین یهودی اطریش یا چک اسلواکی تصویب می‌شود ولی باید دقت شود که این اشخاص آلمانی و وارد جمعیت حزبی حکومت آلمان نباشد و همچنین نسبت به متخصصین چک و اسلواکی هم باید این دقت به عمل آید بنابراین

قدغن فرمایند در اجرای اوامر مطاع مبارک اقدام نماید.

نخست‌وزیر

رونوشت برای اطلاع وزارت امور خارجه فرستاده شود. نخست‌وزیر

(۴۵۷۶)

۱۰۲۰۱۶

۱۰۵

وزارت امور خارجه - اداره امور کنسولی - شماره ۱۸۱۷۲/۶۱۶۱ - تاریخ ۱۸/۳/۱۸ [۱۳]

نخست‌وزیری - بازگشت به نامه مورخ ۱۳۱۷/۵/۱۷ شماره ۶۰۰۷ راجع به یهودیان آلمان و اطریش که حسب‌الامر مطاع مبارک مقرر فرموده‌اند به آنهایی که دارای سرمایه یا صنعت و علم باشند، می‌توان پس از عرض و تحصیل اجازه، ویزای ورود داد، معروض می‌دارد. لئوپولد کاراش - Leopold Karrach نام، یهودی آلمانی به موجب شرحی که به این وزارتخانه نوشته است، به مناسبت یهودی بودن، مجبور به ترک اقامت در آلمان شده و فعلاً در بروکسل سکونت دارد و چون خود را متخصص رنگ‌سازی می‌داند، تقاضا دارد به مشارالیه اجازه داده شود برای مطالعه ایجاد صنعت رنگ‌سازی برای مصارف مختلفه صنایع در ایران موقتا به کشور شاهنشاهی بیاید تا پس از مطالعات لازمه در صورتی که انجام این کار در ایران میسر باشد، اقدام به منظور خود بنمایند، ضمناً مشارالیه در جنگ بین‌المللی از ۱۹۱۴ تا ۱۹۱۸ افسر بوده و دارای نشان‌های زیاد جنگی است. البته در صورتی که به مشارالیه اجازه داده شود به ایران بیاید، هرگاه موفق به انجام منظور خود نشود، دیگر دولت آلمان اجازه مراجعت او را به آلمان نخواهد داد و سرمایه‌ای هم ندارد که در ایران معاش نماید. متنی است مقرر فرمایند از تصمیم متخذه نسبت به تقاضای نامبرده، وزارت امور خارجه را مستحضر فرمایند، اقدام لازم به عمل آید.

وزیر امور خارجه

مظفرعالم